

6 pav. Kunigaikštis Jurgis Giedraitis

(Atkelta iš 19 p.)

Žemaitijoje iniciatorius, lietuviškosios raštijos rėmėjas, Naujojo Testamento vertėjas /12/.

GIEDRAIČIŲ GIMINĖS KILMĖ

Giedraičiai save kildina iš Lietuvos metraštyje minimo legendinio kunigaikščio Giedriaus, kuris buvęs aštuntojo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Traidenio brolis /7/. Giedraičių genealoginė linija ateinanti iš Kentaurio herbo per Živinbudą (Girių), jo sūnus Kukovaitį ir Utenį, vėlesnę kartą: Šventaragį – Gerimantą – Galiginą – Trobių, vieno iš pastarųjų palikuonį – Romaną iki plačios gerai žinomų: Alšio – Giedriaus – Daumanto – Traidenio ir mažiau žinomų: Borzo – Lesio – Sirpučio – Svilkenio ir kt. kartos /7/. Nuo XV amžiaus iki dabartinių laikų atsekamos dvi Giedraičių giminės linijos: Aleksandro (pradininkas kunigaikštis (*prince*) Jakub Aleksandrowicz Gedrojt) ir Bartłomiejaus (pradininkas kunigaikštis (*prince*) Bartłomiej Gedroitski /2/.

Antrame „Lietuviškosios Kronikos“ leidime rašoma, kad Giedraus protėviai priklausė Kentaurio herbui. Lenkijos karaliaus ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vladislavo Jogailos 1401 m. potvarkiu buvo patvirtina kunigaikščio Mykolo Giedraičio vel. Ratybor (krikštytas 1387 m.) teisė į Hipokentaurio atšaką, kuria naudojosi garsusis jo senelis Ginvilas (2-asis Giedraičių kunigaikštis ir kandidatas į Lietuvos Didžiojo kunigaikščio titulą). Antrajame ir

trečiajame „Lietuviškosios Kronikos“ leidime nurodyta, kad Giedrius, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Traidenio brolis (XIII a. pab.) pastatydino pilį ir pavadino ją „Giedraičiai“, ir priėmė kunigaikščio (*Prince*) Giedraičio titulą.

Giedraičiai priklausė retai lietuvių kunigaikščių giminei, kurios dalis atstovų anksti tapo bajorais. Taip iš jų atsirado bajoriškoji Bylimino šaka, kuri toliau šakojosi. Pabrėždamas lietuvišką Giedraičių kilmę, Henrikas Lovmianskis juos kildino iš „kunigų“ grupės, vadinamosios „nobiles“ /14/. H. Lovmianskio nuomone, kunigaikščių Giedraičių giminė, kaip ir Lietuvos karaliaus Mindaugo, kunigaikščių Alšėniškių bei kitų, yra kilusi iš kunigaikščių pirmtakų, gentinių baltų vadų. Giedraičiai Lietuvoje dar buvo gana garsūs ir XIX a. – 1863 m. sukilime pasižymėjo net penki Giedraičiai.

KUNIGAIKŠTIS JURGIS GIEDRAITIS

XX a. pasaulinio pripažinimo sulaukė Paryžiuje gyvenęs intelektualas, politikas ir žurnalistas kunigaikštis Jurgis Giedraitis (*Jerzy Giedroyc*) (6 pav.). Jis dirbo įvairiose Lenkijos valstybinėse institucijose, Rumunijoje, Italijoje ir ten buvo žinomas savo veikla. Didelis autoritetas jis buvo Lenkijos valstybės ir kultūros gyvenime. J. Giedraitis – Paryžiuje leisto garsaus lenkų kultūros žurnalo „Kultura“ steigėjas ir redaktorius. Sovietinės okupacijos metais jis kėlė daugelį pasaulyje atgarsio susilaukusių idėjų, taip pat ir Lietuvos klausimą. Jis tapo vienu iš pagrindinių istorinio lietuvių ir lenkų susitaikymo iniciatorių. Už nuopelnus Lietuvai J. Giedraitis apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino I laipsnio ordinu.

Jurgis Giedraitis gimė 1906 m. Minske. Tarpukario laikotarpiu Lenkijoje ėjo įvairias valstybines pareigas, redagavo kelis žurnalus. Prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas jį nubloškė į Rumuniją. Čia jam teko imtis diplomato darbo. Vėliau atsidūrė Palestinoje, įstojo į Antrąją Karpatų šaulių brigadą, dalyvavo mūšiuose Libijoje. Po karo išvyko į Angliją, ten vadovavo Lenkijos vyriausybės išėviijoje Informacijos ministerijos Europos departamentui. 1946 m. Romoje įkūrė Literatūros institutą. 1947 m. pradėjo leisti žurnalą „Kultura“ (vieną iš labiausiai intelektualų žinomų žurnalų Europoje).

1947 m. pabaigoje J. Giedraitis įsikūrė Prancūzijoje, šalia Paryžiaus esančiame Mezon Lafite. Čia buvo perkelta ir žurnalo „Kultura“ redakcija. Šiame leidinyje yra išspausdinta ir lietuvių rašytojų V. Mačernio, H. Nagio, A. Nykos-Niliūno, H. Radausko, T. Venčlovos kūrybinių.

J. Giedraitis prisidėjo leidžiant rusų disidentų žurnalą „Kontinent“, ukrainiečių „Vidnova“. Mirė J. Giedraitis 2000 m. Paryžiuje. Pagal jo testamentą viena Jurgio Giedraičio pomirtinė kaukė liko Paryžiuje, o dvi buvo atvežtos į Lietuvą: viena – į žemaičių vyskupų kriptą Varniuose, kur yra palaidota Giedraičių giminės atstovų – buvusių Bažnyčios hierarchų, palaikų, o kita – į Videniškius /1/.

VIENUOLIS JURGIS GIEDRAITIS

Jurgio Giedraičio bendravardis, kunigaikščių Giedraičių giminių atstovas buvo ir vienas vienuolis jėzuitas. Jis, baigęs mokslus Vilniuje, atvyko į Kauną ir čia išpopuliarėjo apaštalaudamas tarp jų ir stačiatikių, pelnė Kauno jėzuitų pagarbą. Vėliau jis grįžo į Vilnių, čia, slaugydamas ligonius, užsikrėtė ir 1653 metais mirė /8/.

AKADEMIKAS KONSTANTINAS GIEDRAITIS

Man, biologui-agrochemikui-dirvožemininkui, šioje publikacijoje norisi paminėti ir pasaulyje plačiai žinomą mokslininką-dirvožemininką, Rusijos mokslų akademijos akademiką Konstantiną Kaetonovičių Giedraitį (*Konstantin Kaetanovich Gedroits*).

Konstantinas Giedraitis – miškininkas-geologas, papildęs pasauliniu mastu žinomą ir pripažintą Vasilijaus Dokučaevo sukurtą genetinę dirvožemio klasifikaciją dirvožemio koloidų ir sorbcijos savybių tyrimais. Traktuodamas dirvožemį kaip trifazę dinamišką fiziko-cheminę sistemą, K. Giedraitis naujai nušvietė dirvožemių genezę ir atskleidė daugelio svarbių dirvožemio savybių prigimtį. Remdamasis savo sukurtą kationų mainų teorija, jis išvystė naujosios dirvožemio klasifikacijos teorinius pagrindus, atskleidė dirvožemio šarmingumo prigimtį, sukūrė druskožemių gipsavimo teoriją. 1927 m. K. Giedraitis buvo išrinktas Tarptautinės dirvožemininkų draugijos prezidentu.

Konstantinas Giedraitis gimė 1872 m. Grigoripolyje, kairiajame Dniestro krante (Moldovos Respublika). Mirė 1932 m. Maskvoje /3/.

VERA GIEDROYC

Kunigaikštytė Vera Giedroyc buvo Lietuvos kunigaikštytė (*princess*), medicinos mokslų daktarė, profesorė, pasaulinio garso chirurgė, pirmoji tokio rango moteris chirurgė Rusijoje ir viena iš pirmųjų pasaulyje. Ji kaip chirurgė labai išgarsėjo Rusijos-Japonijos kare. Vėliau V. Giedroyc dirbo Carskoe Selo imperatoriškosios šeimos ligoninėje. Po Pirmojo Pasaulinio karo apsigyveno Ukrainoje, dirbo Kijevo medicinos institute, vadovavo šio instituto Chirurgijos fakultetui ir rašė mokslinius darbus onkologijos ir vaikų chirurgijos klausimais. Ji žinoma ir kaip poetė. Savo poemas pasirašinėjo Sergijaus Giedraičio (*Sergei Giedroyc*) slapyvardžiu /3/.

Vera Giedroyc mirė 1932 metais. Palaidota savo gimtinėje – Slobodiše (Oriolo gubernija)

KUNIGAIKŠTIS PROFESORIUS MYKOLAS GIEDRAITIS

Vienas iš garsiausių šių dienų Giedraičių giminės atstovų – Mykolas Giedraitis (*Michał Giedroyć*) (7 pav.). Lietuvoje šio garbaus mokslininko vardas tapo žinomas tik po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Šiandien apie jį jau galime kalbėti kaip apie Lietuvos bičiulį, mecenatą. Anot prof. Mečislovo Jučo /8/, Oksfordo universiteto profesorius Mykolas Giedraitis, yra didelis savo giminės istorijos žinovas, savo darbus skelbiantis Lenkijos mokslinėje spaudoje (*Przegląd Wschodni*), ir kitur. Jis globoja ir finansiškai remia paminklų, susijusių su Giedraičių giminės istorija, statybas, atkūrimą Lietuvoje. Jis parėmė vyskupo Merkelio Giedraičio ir Mikalojaus Daukšos paminklo sukūrimą Varniuose, Videniškių vienuolyno restauravimą ir Giedraičių protoplasto Baltadvario pilies archeologinius tyrimus. Į šį darbą Mykolas Giedraitis įtraukė ir savo sūnų – taip pat Mykolą Giedraitį. Nedaug šiandien turime kitų Lietuvos didikų giminės atstovų, kurie taip rūpintųsi Lietuvos praei-

7 pav. Mykolas Giedraitis su dukra Mel

timi ir ypač jos krikščioniškąją kultūra, kaip Mykolas Giedraitis.

Nijolė Stanionienė /20/ pažymi, kad Baltadvario bastioninės pilies objektas įdomus istoriniu ir architektūriniu požiūriu. Ji rašo, kad šiuo objektu domisi kunigaikščių Giedraičių 21 kartos palikuonis Oksfordo universiteto profesorius Mykolas Giedraitis, kuris panaudodamas savo asmenines lėšas ir, pritraukdamas giminės fondų teikiamą paramą, rūpinasi, kad šis reikšmingas objektas būtų atstatytas. Archeologinius tyrimus, kuriuos reikėjo atlikti rengiant pilies atstatymo planus, taip pat finansavo profesorius Mykolas Giedraitis.

Mykolas Giedraitis gimė 1929 m. Lobzove, prie Derečino (dabar Baltarusija). Tėvas – Tadeušas Giedraitis. Jis buvo teisininkas, Lenkijos senatorius. Motina – Ana Šostakovska. Laimingas šeimos gyvenimas baigėsi 1939 m., kai tėvą suėmė sovietinio saugumo darbuotojai ir po dviejų metų (1941 m.) sušaudė. T. Giedraičio žmona su vaikais buvo išvežta į Sibirą. 1942 m. ji kartu su generolo Vladislavo Anderseno armijos kariais išvyko į Iraną, o iš ten 1946 m. – į Didžiąją Britaniją. Mykolas Giedraitis Londono universitete studijavo aeronautiką ir taikomąją matematiką, įsigijo aviacijos inžinieriaus specialybę. Londone jis sukūrė šeimą – vedė Rosemary Virginiją Aną Cumpton, su kuria išaugino sūnų ir tris dukteris. 1979 m. persikėlė į Oksfordą, tapo universiteto Oriolo koledžo nariu. Čia jis atsidėjo istorijos studijoms. Ypač domėjosi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės praeitimi. Jo mokslinių straipsnių šia tema yra paskelbta Anglijos, Lenkijos ir Lietuvos mokslinėje spaudoje /17/.

PAŽINTIS SU MYKOLU GIEDRAIČIU

Mane su profesoriumi Mykolu Giedraičiu suvedė nuolat skaitomas žurnalas „Mokslas ir gyvenimas“, o konkrečiai – šio žurnalo 2009 m. 7–8 numeryje išspausdintas Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Vrublevskių bibliotekos bibliotekininkės Anos Vencloviienės straipsnis /21/. Jame rašoma apie bibliotekai padovanota Mykolo Giedraičio šeimos knygų kolekciją, kurioje yra apie 1000 vnt. spaudinių. Tarp dovanotųjų knygų pastebėjau tokių, kuriose galima buvo

(Nukelta į 22 p.)

(Atkelta iš 21 p.)

tikėtis rasti atsakymą į mane dominusius Lietuvos istorijos klausimus valstybės formavimosi laikotarpiu – iki Mindaugo Lietuvos. Sužinojęs, kad dovanotosios knygos LMA bibliotekoje skaitytojams bus prieinamos tik po gero pusmečio, kreipiausi tiesiai į profesorių M. Giedraitį. Jis mielai sutiko pasidalinti savo patirtimi, pateikė nuorodas į konkrečius rašytinius šaltinius, kur galėčiau rasti atsakymus į mane dominusius klausimus.

Susirašinėjimo metu paaiškėjo, kad profesorius Mykolas Giedraitis jau senokai palaiko ryšius su Lietuvos istorikais, yra perdavęs jiems nemažai savo istorijos tyrinėjimo darbų. Kai paprašiau jo duomenų apie Lietuvos istoriją iki Mindaugo laikų, profesorius pirmiausia pasiūlė kreiptis į Lietuvos istorijos instituto direktorių dr. Rimantą Miknių, o kiek vėliau – į Vilniaus dailės akademijos rektorių (nuo 2010 m. pab. – prorektorių) prof. Adomą Butrimą, kuriems jis yra davęs savo darbų kopijų. Kai iš jų gavau žinią, jog neberanda jiems dovanotų spaudinių, Mykolas Giedraitis vieną savo publikacijos kopiją atsiuntė ir man, o dar daugiau papildomai padovanojo Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekai. Man jis atsiuntė mokslinį straipsnį, išspausdintą Oksfordo universiteto Slavistikos darbuose /7/, o kiek vėliau ir kitą, paskelbtą internete /4/. Man ypač vertingi pasirodė profesorius Mykolo Giedraičio moksliniai straipsniai apie gilią Lietuvos praeitį /5, 6, 7/, kuriuose radau iki šiol Lietuvos istorijos vadovėliuose nesąmoningai, o gal ir sąmoningai neaptariamų faktų. Vertas dėmesio ir internete paskelbtas M. Giedraičio straipsnis apie naują žvilgsnį į legendinę Bychovco kronikos dalį /4/. Šios publikacijos paskatino mane paskelbti savo surinktus duomenis bent Lietuvos visuomenei prieinamuose šaltiniuose /10, 11/.

LIEUVOS SENOVĖS ISTORIJOS TYRINĖJIMAI

Mykolo Giedraičio atsiųstame moksliniame straipsnyje, išspausdintame Oksfordo universiteto Slavistikos darbuose /7/, rašoma apie politinę ir socialinę Lietuvos padėtį XII a. pab. – XIII a. pradžioje. Autorius remiasi Antrąja Lietuvos kronika /19/ ir kitais istoriniais šaltiniais. Daugiausia M. Giedraičio dėmesys krypta į „pirmąjį ir vienintelį Lietuvos karalių Mindaugą (*Mindog, Mindovg, Mindowe*)“ ir į didįjį kunigaikštį Traidenį (*Troiden*). Autorius bando atsekti jų genealoginę kilmę. Daug dėmesio skiriama rašytiniuose šaltiniuose minimam, istoriniam dokumentui – Lietuvos ir Haličo-Voluinės kunigaikštystės 1219 m. sutarčiai. Pagal šioje sutartyje paminėtus asmenis, atstovavusius Lietuvą, sprendžiama apie to meto Lietuvos valdovus, jų giminytės ryšius.

Šiame straipsnyje, be kitų paminėtų labai svarbių duomenų, yra pateikta žinių ir apie Lietuvos didįjį kunigaikštį Ringaudą. Mykolas Giedraitis, naudodamasis istoriniais šaltiniais, Ringaudą vadina pirmuoju Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu (*Grand Duke*). Jis buvęs Dausprungo ir Mindaugo tėvas, „toks galingas, kad nebuvo jam lygių Lietuvoje“. M. Giedraitis teigia, kad Lietuvos valstybingumo pradžia (*political history*) yra palyginti gerai suprata, išsamios suvestinės randamos jo pateikiamuose rašyti-

niuose šaltiniuose. Tai sutampa ir su Lietuvos istoriko Zenono Ivinskio teiginiu, kad „Eilė smulkių teritorijų, kokių daug buvo etnografinėje Lietuvoje (Aukštaičiuose ir Žemaičiuose), turėjo būti dar XII a. gale apjungta į stambesnę valdą vieno kunigo rankose.“ /9/.

Mykolas Giedraitis, remdamasis jam žinomais šaltiniais, atkūrė Lietuvos valdovų vardus, jų valdymo eiliškumą ir giminytės ryšius tarp jų:

I-asis didysis kunigaikštis – Ringaudas, Dausprungo ir Mindaugo tėvas;

II-asis didysis kunigaikštis – „Živinbudas (miręs ~ 1220 m. ?“ Jis nebuvęs Ringaudos dinastijos atstovas;

III-asis didysis kunigaikštis – „Dausprungas, miręs ~ 1238, Ringaudos sūnus“;

IV-asis didysis kunigaikštis – „Mindaugas (miręs 1263 m.), Ringaudos sūnus, karalius nuo 1253 m.“;

V-asis didysis kunigaikštis – „Žemaitijos Treniota (miręs 1264 ar 1265 m.)“;

VI-asis didysis kunigaikštis – „Vaišvilkas (miręs 1267 m.), vyriausias Mindaugo sūnus, valdęs Juodąją Rusiją iki 1264 m.“;

VII-asis didysis kunigaikštis – „Švarnas (miręs 1268 ar 1269 m.), Mindaugo žentas, Haličo karaliaus Danilos sūnus“;

VIII-asis didysis kunigaikštis – „Traidenis (miręs 1281 ar 1282 m.)“. Jis nebuvęs Ringaudos dinastijos atstovas;

IX-asis didysis kunigaikštis – „Daumantas (miręs 1285 m.)“. Jis nebuvęs Ringaudos dinastijos atstovas. „Didysis kunigaikštis Daumantas (miręs 1285 m.) buvo ne tas Daumantas, kuris žinomas kaip Nalšios kunigaikštis, Pskovo didysis kunigaikštis (*Prince*) (nuo 1266 m.), Mindaugo svainis ir žudikas, miręs 1299 m., o kitas asmuo.“

Lietuvos valstybingumo pradžią Mykolas Giedraitis atsekė nuo XII a. pabaigos, pradėdamas Ringaudos valdymu. Šis kunigaikštis valdęs tais laikais, kai Livonijos vokiečiai keletą kartų pralaimėjo prieš lietuvius prie Koknesės ir kai visos Lietuvos kariuomenė 1207 m. vėl įsiveržė į vokiečių teritoriją. Ringaudos paveldėtojai buvę du jo sūnūs, bet tarp Ringaudos ir jo sūnų trumpam laikui įsiterpęs Ringaudos dinastijai nepriklausęs antrasis didysis kunigaikštis Živinbudas.

Analizuodamas minimą M. Giedraičio publikaciją, supratau, kad Živinbudas didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu vadinamas tik todėl, kad jis buvo įvardintas pirmuoju asmeniu 1219 m Lietuvos sutartyje su Haličo-Voluinės kunigaikštyste. Žinoma, kad minimu istoriniu laikotarpiu Lietuvai nuolat kėlė grėsmę tuo metu sustiprėjęs Livonijos ordinas. Dėl šios priežasties buvo sudaryta ir paminėta sutartis su rusais. Tai buvo padaryta siekiant išvengti grėsmės iš kelių pusių. Galima daryti prielaidą, kad Lietuvos valstybės valdovas, o kartu ir kariuomenės vadas Ringaudas tuo metu galėjo dalyvauti kariniuose veiksmuose su Livonijos ordinu ar turėjo kitokių neatidėliotų valstybės valdymo reikalų, todėl sutartį su Haličo-Voluinės kunigaikštija įpareigojo pasirašyti kunigaikštį Živinbudą ir gausią skirtingų žemių kunigaikščių delegaciją. Tai patvirtina ir žinia, kad 1218–1219 m. žiemą 1 500 lietuvių būrys nužygiavo per užšalusią Baltijos jūrą į estų gyvenamą Saaremaa (est. *Saaremaa*) salą /13/. Be to, Livonijos kronika mini 1218 m. lietuvių buvęs prie Pskovo, o 1219 m. – prie Mežotnės.

Rašydamas apie Ringaudos dinastiją, M. Giedraitis nurodo, kad vyriausiojo Ringaudos sūnaus Dausprungo žmona buvusi Žemaiti-

8 pav. (kairėje) – Rosemary Giedroyć knygų parodos atidarymo Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje metu; 9 pav. (dešinėje) Profesorius Mykolas Giedraitis ekslibris, kuriuo pažymėtos LMA Vrublevskių bibliotekai padovanotos kunigaikščių Giedraičių knygos

jos kunigaikščio Vykinto sesuo, o Vykintas vedęs Dausprungo seserį. Ringaudo sūnus Mindaugas Lietuvos didžiojo kunigaikščio titulą perėmęs iš vyresniojo brolio Dausprungo, nors į tą vietą atkakliai pretendavęs ir Dausprungo sūnus Tautvilas. Vėliau, po Mindaugo, Lietuvos didžiaisiais kunigaikščiais buvę dar trys Ringaudaičiai: Treniota, Ringaudo dukters ir Žemaitijos kunigaikščio Vykinto sūnus (galbūt Mindaugo sūnėnas „*probably nephew of Mindaugas*“); Vaišvilkas, vyriausiasis Mindaugo sūnus; Švarnas, Dausprungo dukters ir Haličo karaliaus Danilo sūnus. Mykolas Giedraitis nurodo /4/ rėmėsis ir lenkų istoriko H. Paškevičiaus (*Paszkiwicz*) tvirtinimu, kad jis atsekęs Ringaudo dinastiją Lietuvos XIII a. istorijoje su vieninteliu Lietuvos karaliumi Mindaugu /18/, ir pritariąs Paškevičiaus duomenų autentiškumui.

Daug Lietuvos istorijai svarbių duomenų profesorius Mykolas Giedraitis pateikė ir kituose anksčiau minėtuose moksliniuose straipsniuose /5, 6/. Juos, manau, plačiau dar analizuos mūsų laikų istorikai, besidomintys krikščionybės įvedimu Lietuvoje.

GIEDRAIČIŲ DOVANA LMA VRUBLEVSKIŲ BIBLIOTEKAI

LMA Vrublevskių bibliotekai Giedraičių padovanota knygų 1 000 spaudinių kolekcija labai vertinga. Dauguma knygų yra unikalios, bibliotekoje iki to laiko apie 830 jų pavadinimų iš viso neturėta. Tai daugiausia knygos, išspausdintos anglų kalba. Didelę kolekcijos dalį sudaro leidiniai, kuriuose rašoma apie Rytų Europos istoriją nuo Rytų Europos genčių formavimosi pradžios iki pat XXI amžiaus. Tai Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos ir ypač Lietuvos bei Lenkijos istorijos tyrinėjimų medžiaga. Padovanota ir beveik 100 knygų apie Vakarų Europos šalių istoriją /21/. Mykolas Giedraitis žmona Rosemary prie dovanojamų leidinių pridėjo ir savo pačios surinktas asmenines literatūrologines bei teologines knygas, tarp kurių yra XIX–XX a. anglų rašytojų grožinių ir memuarinių knygų, jų kūrybos

tyrinėjimų, laiškų ir keletas žurnalo „Cheserton Review“ numerių, kuriuose spausdinami pačios Rosemary straipsniai /21/.

Giedraičių šeimos knygų parodos LMA Vrublevskių bibliotekoje atidarymo metu (2009 m. rugsėjo 16 d.) kalbėjo Rosemary Giedroyć (8 pav.), nes prof. Mykolas Giedraitis dėl pablogėjusios sveikatos tada į Vilnių atvykti negalėjo. Vrublevskių bibliotekai dovanotosios knygos yra pažymėtos profesorius Mykolas Giedraitis ekslibriu (9 pav.).

Anksčiau minėtasis Jurgis Giedraitis buvo Mykolas Giedraitis giminaitis ir draugas, padovanojęs Mykolui keliasdešimt su jo vadovaujamo Literatūros instituto Paryžiuje veikla susijusių knygų. Tai Česlovo Milošo ir daugelio kitų įžymių kultūros veikėjų knygos, išleistos minėto Literatūros instituto knygų serijoje „Kultūros biblioteka“. Šie leidiniai taip pat atiteko LMA bibliotekai. Dovanotoje knygų kolekcijoje yra ir spalvingų, puošnių meno, nuotraukų albumų, kuriuose pasakojama apie Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos ir Vakarų Europos kraštus /21/.

KUO SAVE LAIKĖ JURGIS GIEDRAITIS?

Profesorius Mykolas Giedraitis, rašydamas ir kalbėdamas apie savo artimą giminaitį ir draugą Jurgį Giedraitį, teigė, kad jis J. Giedraitis save laikė lietuviu – sulenkėjusiu, bet lietuviu. Apie tai jam Jurgis sakęs prieš mirtį. Mykolas supranta Jurgį, nes visa jų šeima ir jis pats yra patyrę panašių dilemų. Mykolas tėvas kūręs Antrąją Lenkijos Respubliką ir, tarnaudamas jai, paaugęs gyvybę, tačiau jo tikras brolis apsigyvenęs Kaune ir stojęs nepriklausomos Lietuvos pusėn. Taip Mykolas Giedraitis kalbėjo šiuolaikinės Lietuvos intelektualams Kultūros vakaro metu, kuris įvyko Taikomosios dailės muziejuje 2001 m. gegužės 24 dieną. Profesorius Mykolas Giedraitis tada sakė, kad lietuvių tauta atgimė iš savo kalbos, kurios nei jis, nei jo draugas Jurgis nemokėję. Mykolas,

(Nukelta į 24 p.)